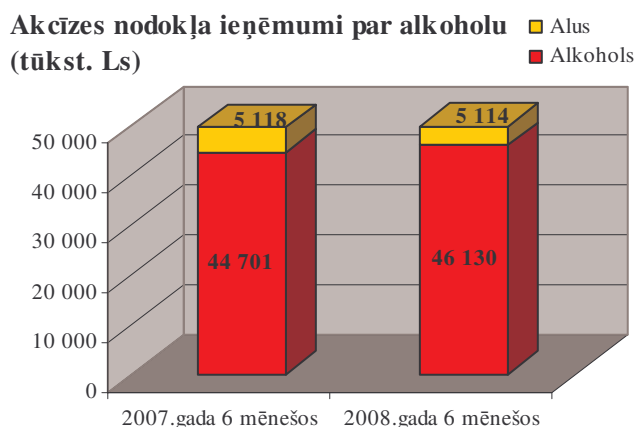

Alkohola aprite 2008.gada 6 mēnešos

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

2008.gadā par alkoholiskajiem dzērieniem plānots iekasēt akcīzes nodokli **107,6 miljonu latu** apmērā, kas ir par 7% vairāk kā bija 2007.gada faktiskie (Ls 100,4 milj.) nodokļa ieņēmumi. Akcīzes nodokļa ieņēmumu plāns šim gadam tika sastādīts, vadoties no 2007.gada alkohola aprites tendencēm par alkohola patēriņa pieaugumu Latvijā, jo akcīzes nodokļa likmes alkoholam nav mainītas kopš 2006.gada.

1.attēls

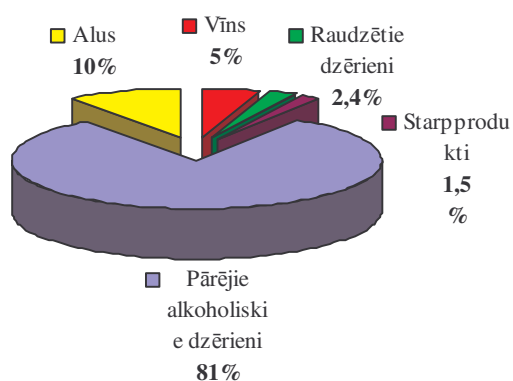
2008.gada sešos mēnešos akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholu ir **Ls 51,2 milj**, kas ir par 1,4 miljoniem latu jeb **par 3% vairāk** kā pērnā gada attiecīgajā periodā.

Nodokļa ieņēmumu kāpums veidojies uz ieņēmumu rēķina par vīnu un pārējiem alkoholiskiem dzērieniem (skat.*1.pielikumu*), jo pārējās grupās, īpaši raudzētajiem dzērieniem, vērojams samazinājums.

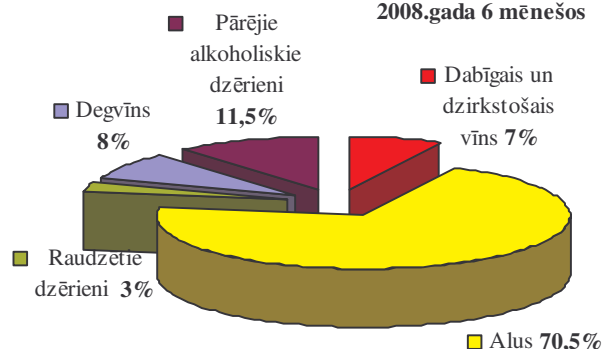
Tā kā akcīzes nodokļa likmes alkoholam nav mainītas un nav arī veiktas būtiskas izmaiņas alkohola apriti reglamentējošos normatīvajos aktos, kā arī alkohola realizācijas apjomi ir zemāki kā pērn – **alus realizācijas apjumu samazinājums Latvijā par 2%, bet pārējiem alkoholiskiem dzērieniem par 3%**, - jāsecina, ka nodokļa ieņēmumu pieaugums skaidrojams ar veiksmīgu nodokļu administrācijas darbu, kā arī ar valsts uzraudzības institūciju pastiprināto un veiksmīgo darbību.

2.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūra par alkoholu 2008.gada 6 mēnešos

Kopējā alkoholisko dzērienu struktūra (% no realizācijas Latvijā) 2008.gada 6 mēnešos

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā 2008.gada 6 mēnešos:

- dominējošo īpatsvaru (81%) kā arī lielāko kāpumu (+Ls 1,3 milj.) sastāda ieņēmumi par **pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem** (degvīnu, konjaku,

alkoholiskiem kokteiļiem, u.c.), ko nodrošina salīdzinoši augstā akcīzes nodokļa likme salīdzinājumā ar citām dzērienu grupām piemērojamām nodokļa likmēm, jo alkohola realizācijas apjomos minētie dzērieni sastāda tikai nepilnus 20%.

- 5% sastāda iekasētais nodoklis par **vīnu** un 2,4% sastāda ieņēmumi par citiem **raudzētajiem dzērieniem**, ko nodrošina šo dzērienu atbilstošais īpatsvars kopējā alkohola patēriņā. Lai arī nodokļa likme nav sevišķi augsta (Ls 0,3 par vienu litru dabīgā vīna vai cita raudzētā dzēriena), tā tomēr ir optimāla, jo to īpatsvars gan akcīzes nodokļa ieņēmumos, gan dzērienu patēriņā ir aptuveni līdzvērtīgs.

- tikai 10% no kopējiem nodokļa ieņēmumiem par alkoholu šī gada pirmajā pusē sastāda ieņēmumi par **alu**, lai arī alkoholisko dzērienu patēriņā alus aizņem 70,5%. Šo lielo diferenci veicina zemā nodokļa likme alum (skat. *2.pielikumu*) – ja par 1 litru 5% alus akcīzes nodoklis ir 6,5 santīmi, tad par 1 litru tikpat stipra alkoholiskā kokteiļa jāmaksā 31,5 santīmi akcīzes nodokļa.

2. Alkohola aprītē iesaistītie komersanti

2008.gada jūnija beigās:

- 96 komersantiem bija 106 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai (3 komersantiem par dažādiem normatīvo aktu pārkāpumiem bija apturētas 4 licences noliktavu turētāja darbībai), kas ļauj alkoholiskos dzērienus saņemt un glabāt, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu, tai skaitā 19 komersantiem 24 akcīzes preču noliktavās ir atļautas tādas darbības ar alkoholu kā ražošana un fasēšana;
- 48 komersantiem 52 akcīzes preču noliktavās bija tiesības veikt darbības ar alu, no kuriem 18 komersantiem – tiesības veikt alus ražošana;
- četriem komersantiem, kuriem ir spēkā esošas licences apstiprināta tirgotāja darbībai, kas ļauj saņemt alkoholiskos dzērienus atliktajā nodokļu režīmā no dalībvalsts un pēc akcīzes nodokļa nomaksāšanas, nodarboties ar akcīzes preču vairumtirdzniecību;
- 171 komersantam bija spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai, no kuriem 120 veic vairumtirdzniecības darbības ar alkoholiskiem dzērieniem, 98 komersanti veic vairumtirdzniecību ar alu;
- 4879 komersantiem (10 976 deklarētās darbības vietas) bija spēkā licences alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai;
- 260 spēkā esošas speciālās atļaujas (licences) alus mazumtirdzniecībai, kurās deklarētas 352 darbības vietas.

3. Spirta aprīte

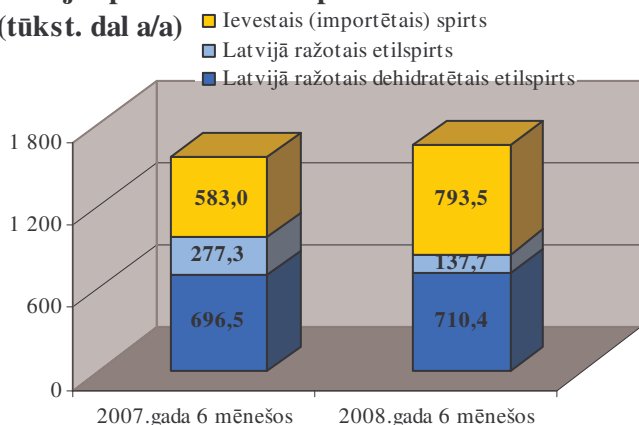
Latvijā spirta aprīte tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz ierobežotu spirta aprītē iesaistīto personu loku:

- etilspirta ražošana Latvijā 2008.gada sešos mēnešos bija atļauta četriem komersantiem;

- etilspirta ievešanu, tai skaitā importu, šī gada sešos mēnešos veikuši astoņi akcīzes preču noliktavu turētāji – alkoholisko dzērienu ražotāji.

3.attēls

Latvijā aprītē esošā etilspirta izcelsme (tūkst. dal a/a)

2008.gada sešos mēnešos valstī saražoti 848,1 tūkst. dekalitru absolūtā spirta (dal a/a), kas ir par 13% mazāk kā pērnā gada attiecīgā periodā (skat. 3.pielikuma 2.tabulu).

84% no valstī šogad saražotā spirta ir dehidratētais spirts, ko Latvijā ražo viens komersants. Praktiski viss dehidratētais spirts tūlīt pēc saražošanas tiek izvests uz Vāciju un Lietuvu.

Lai nodrošinātu pieprasījumu pēc spirta, Latvijā spirts tiek arī ievests – 2008.gada sešos mēnešos valstī ievesti 793,5 tūkst. dal a/a etilspirta, kas par 36% pārsniedz pērnā gada attiecīgajā periodā ievestos spirta apjomus. Etilspirts Latvijā tiek ievests no Krievijas, Ukrainas, Igaunijas, Nīderlandes, Vācijas un Francijas un galvenokārt tiek izmantots alkoholisko dzērienu ražošanā.

4.attēls

No kopējā 2008.gada sešos mēnešos valstī pieejamā etilspirta apjoma – **1706 tūkst. dal a/a**, kas ir krājumi gada sākumā + saražots + ievests:

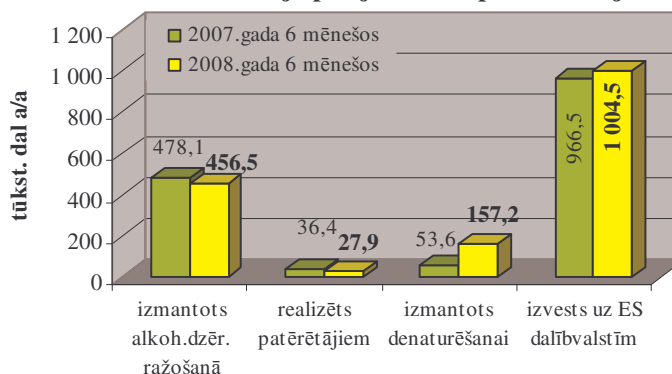
- **59%** nosūtīti uz citām ES dalībvalstīm – Lietuvu, Igauniju un Vāciju;

- **27%** **izmantoti** alkoholisko dzērienu ražošanā;

- **9%** izlietoti denaturēšanā un šim mērķim izmantotā spirta apjoms ir trīskārtīgi palielinājies, jo šogad viens komersants uzsācis denaturētā spirta izvešanu no Latvijas uz Vāciju un Poliju. Šī gada sešos mēnešos no Latvijas izvesti 70% no kopējā sadenaturētā spirta apjoma;

- citiem spirta patērētājiem nodotais apjoms ir samazinājies par 1/3 salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu, un kopējā izlietojumā īpatsvars sasniedz tikai **1,6%**.

Latvijā pieejamā etilspirta izlietojums

4. Alkoholisko dzērienu ražošana

Alkoholisko dzērienu ražošana **2008.gada sešos mēnešos** veikta 14 akcīzes preču noliktavās, vienā noliktavā veikta aromatizatoru un ekstraktu ražošana, divās – alkoholu saturošo ekstraktu un esenču fasēšana un izplatīšana. Minētie komersanti šī gada pirmajos sešos mēnešos **saražoja 38,4 milj. litru alkoholisko dzērienu.**

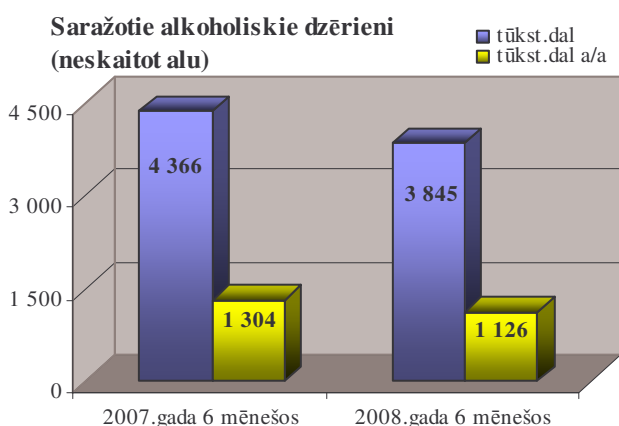
Jāatzīmē, ka aprīļa mēnesī trīs uzņēmumiem gan par pārkāpumiem, gan uz pašu komersantu iesniegumu pamata ir anulētas speciālās atļaujas (licences) ar tiesībām ražot alkoholiskos dzērienus.

Alkoholisko dzērienu ražošanā 2008.gada sešos mēnešos izmantoti:

- **456,5 tūkst. dal a/a** gan Latvijā ražotā gan ievestā/importētā **etilspirta**, kas ir par 5% mazāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā;

- **672,6 tūkst. dal a/a spirtu saturošas izejvielas** (konjaka spirts, brendijs, degvīns, vīnmateriāli, aromatizatori, ekstrakti utml.), kas ir par 17% mazāk kā pērn.

5.attēls

2008.gada sešos mēnešos Latvijā kopumā saražoti 3845 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir par 12% mazāk kā pērnā gada sešos mēnešos (skat. 4.pielik.1.1.tabulu).

41% no valstī saražotajiem alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) šogad tika realizēti Latvijā, 38% tika eksportēti uz trešajām valstīm (pamatā uz Kanādu un ASV); 18% tika nosūtīti uz citām ES dalībvalstīm (galvenokārt Lietuvu, Kipru un

Igauniju).

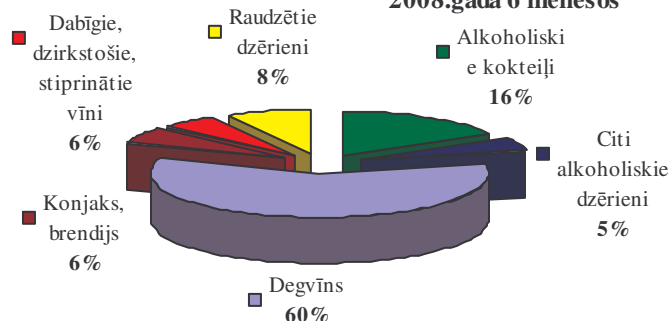
6.attēls

Latvijā ražoto dzērienu (neskaitot alu) sortimentā šī gada sešos mēnešos kā ierasts dominē degvīns – 60%. Lai arī 83% no saražotā degvīna apjoma izvesti no Latvijas, degvīns no valstī ražoto dzērienu sortimenta ir populārākais dzērienu veids arī Latvijas patērētājiem.

Alkoholiskie kokteiļi saražoto dzērienu sortimentā sastāda 16%, un lielākoties visi arī tiek patērēti Latvijā.

Raudzētie dzērieni ieņem stabilu vietu (8% īpatsvara) Latvijā ražoto dzērienu sortimentā un to apjomi būtiski nemainās gadu griezumā. Šī gada sešos mēnešos no valsts izvesti 53% no to saražotā apjoma.

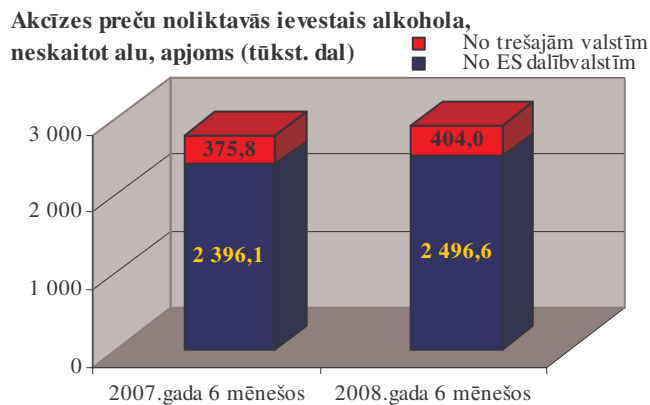
Latvijā ražoto dzērienu struktūra (neskaitot alu)
2008.gada 6 mēnešos

5. Alkoholisko dzērienu ievēšana un imports

2008.gada sešos mēnešos akcīzes preču noliktavās Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm **ievēsti 29 milj. litru alkoholisko dzērienu**, kas ir **par 5% vairāk** kā pērnā gada attiecīgajā periodā (skat. 4.pielikuma 1.2.tabulu).

7.attēls

No kopumā akcīzes preču noliktavās no ārvalstīm ievēstā alkohola 86% tiek ievēsti no citām ES dalībvalstīm, pārējais tiek importēts no trešajām valstīm.

Nedaudz vairāk kā puse no akcīzes preču noliktavās ievēstā alkohola (neskaitot alu) ir dabīgais vīns, lai arī no trešajām valstīm ievēstā alkohola sortimentā dominē stiprie alkoholiskie dzērieni.

No Latvijā ievēstajiem alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) 2008.gada sešos mēnešos brīvā apgrozījumā **patēriņam Latvijā izlaisti 16,9 milj. litru ievēsto jeb importēto alkoholisko dzērienu**, kas ir **par 6% vairāk** kā pērnā gada attiecīgajā periodā (skat. 4.pielikuma 1.2.tabulu).

8.attēls

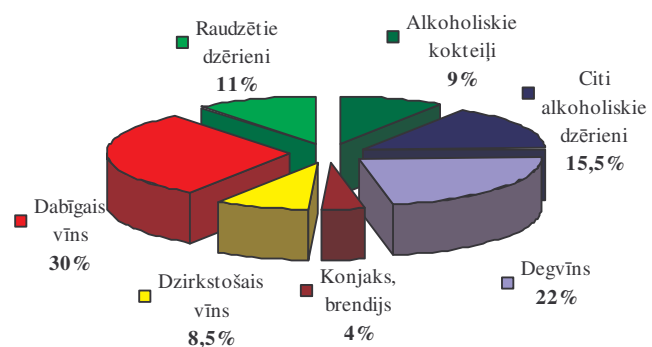
Ievēsto un importēto alkoholisko dzērienu struktūrā, kas laisti brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā (neskaitot alu) 2008.gada sešos mēnešos dominē dabīgi raudzētie dzērieni – **dabīgie vīni (30%)**, un **dzirkstošie vīni (8,5%)**, pie tam pēdējo apjomi ir par 39% lielāki kā pērn.

Samazinājums vērojams pārējo **raudzēto dzērienu grupā**, kuriem īpatsvars no 14% pērn samazinājies līdz 11% šī gada sešos mēnešos. Apjomu ziņā ievēsto raudzēto dzērienu apjoms samazinājies par 16%.

Būtisks pieaugums salīdzinājumā ar pērnā gada sešu mēnešu rādītājiem vērojams arī **degvīna un citu stipro jeb „spirtoto” dzērienu¹ grupās** (degvīns +22%, alkoholiskie kokteiļi +40%, konjaks un brendijs +13%).

Pēdējā gada laikā vērojamas pieprasījuma izmaiņas par labu stiprajam alkoholam. Ievēsto alkoholisko dzērienu sortimentā „spirtotie” dzērieni kopumā sastāda 51%, lai arī pērn tajā pat laika periodā tie sastādīja 48%.

Brīvā apgrozījumā laisto ievēsto/importēto dzērienu struktūra (neskaitot alu) %
2008.gada 6 mēnešos

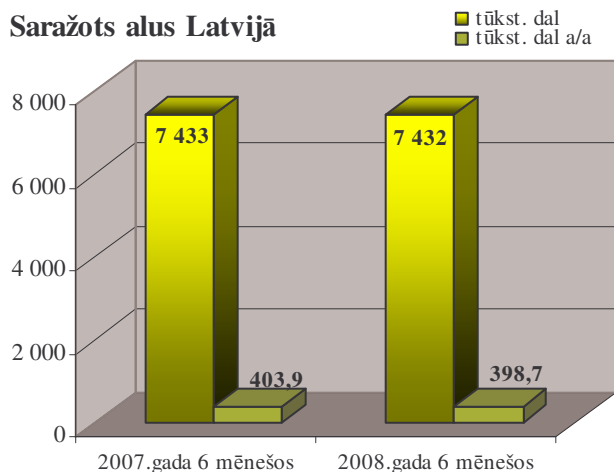

¹ konjaks, brendijs, viskijs, liķieris, rums, uzlējumi, u.c.

6. Alus aprīte

Alus ražošanu **2008.gada sešos mēnešos** veikuši 16 komersanti, kas kopumā saražojuši **74,3 milj. litru alus**.

9.attēls

2008.gada sešos mēnešos alus Latvijā saražots 7432 tūkst. dal apjomā, kas ir aptuveni pērnā gada attiecīgā perioda līmenī (skat. 5.pielikuma 1.tabulu).

Saskaņā ar alus ražotāju deklarēto informāciju, 86% no saražotā alus tika realizēts Latvijā. 2008.gada sešos mēnešos Latvijas tirgū vietējā ražojuma alus apjomi ir par 2% mazāki kā pērnā gada attiecīgajā periodā. Latvijā ražotā un vietējā tirgū realizētā alus vidējais stiprums sastāda 5,4 %.

No Latvijas šī gada sešos mēnešos kopumā izvesti 8% no valstī saražotā alus, kas ir par 27% mazāk kā pērn tajā pat laika periodā. No Latvijas izvestā alus vidējais stiprums sastāda 4,6 tilpumprocentus.

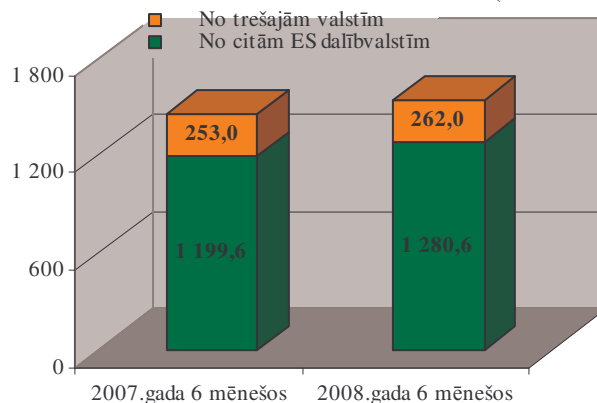
10.attēls

No citām valstīm Latvijā alus tiek ievests salīdzinoši nelielos apjomos, kas pamatā saistīts ar to, ka Latvijā priekšroka tiek dota vietējā ražojuma alum.

2008.gada sešos mēnešos Latvijā ievesti 1542,6 tūkst. dal, pie tam 83% tiek ievesti no citām ES dalībvalstīm. Salīdzinājumā ar pērnā gada rādītājiem, šogad ievestā alus apjomi palielinājušies par 6%.

Savukārt ievestā alus realizācijas apjomi Latvijas tirgū saglabājušies pērnā gada līmenī (skat. 5.pielikuma 2.tabulu), palielinājies vienīgi ievestā alus stiprums no 4,7 uz 4,9 tilpumprocentiem.

Akcīzes preču noliktavās ievestais alus apjoms (tūkst. dal)

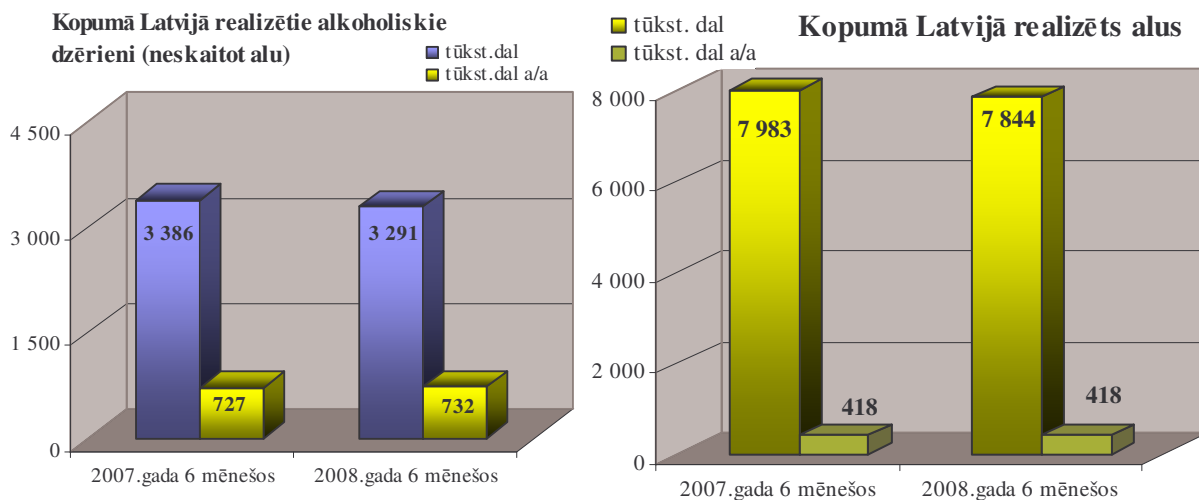
Kopumā pirmajā gada pusē vērojama tendence, ka ievestā un importētā alus apjomi pieaug, savukārt Latvijā ražotā alus apjomi ir pērnā gada līmenī, un realizācijas apjomos pat vērojams neliels kritums. Tomēr kopējie gada rādītāji var mainīties, jo alus ir izteikti sezonāla prece, un vasaras mēnešos strauji pieaug gan alus ražošanas, gan realizācijas apjomi.

7. Alkohola kopējā realizācija Latvijā

Par kopējo alkohola realizāciju valstī var uzskatīt Latvijas alkoholisko dzērienu ražotāju un Latvijā kopumā ievestās produkcijas novirzīšanu patēriņam Latvijā. **2008.gada sešos mēnešos kopumā realizācijai Latvijā nodoti 32,9 milj. litru alkoholisko dzērienu un 78,4 milj. litru alus.**

11.attēls

Alkoholisko dzērienu realizācijas apjomi (neskaitot alu) 2008.gada sešos mēnešos salīdzinājumā ar pērno gadu samazinājušies par 3% (skat. 4.pielikuma 2.tabulu). Latvijā ražotās preces sastāda 49% no kopumā valstī šogad realizētā apjoma, lai arī pērn Latvijas produkcija aizņēma 53% alkohola tirgus.

Alus realizācijas apjomi šī gada pirmajā pusē ir samazinājušies par 2% (skat. 5.pielikuma 2.tabulu). Alus realizācijas sortimentā viennozīmīgi dominē (82%) Latvijā ražotā produkcija.

Alkoholisko dzērienu apjomu izmaiņas pa dzērienu grupām redzamas 4.pielikuma 2.tabulā, savukārt 6.un 7.pielikumā apkopota informācija par lielākajiem alkoholisko dzērienu ražotājiem un importētājiem, kas izlaiž brīvā apgrozījumā alkoholu patēriņam Latvijā, kā arī par populārākajiem alkoholisko dzērienu nosaukumiem, kas nodoti realizācijai tirdzniecības vietās šī gada pirmajā pusē.